

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 31. oktober 2024
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2024-13843
Dok.: 3489641

Besvarelse af spørgsmål nr. S 145 fra medlem af Folketinget Betina Kastbjerg (DD)

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. S 145, som medlem af Folketinget Betina Kastbjerg (DD) har stillet til justitsministeren den 23. oktober 2024.

Peter Hummelgaard

/

Morten Holland Heide

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. S 145 fra medlem af Folketinget Betina Kastbjerg (DD):

”Hvad mener ministeren om, at kriminelle i Danmark kan gå ned i et supermarked og købe et anonymt taletidskort, som gør det muligt for den kriminelle ikke at blive sporet i forbindelse med kriminelle aktiviteter, fordi de ikke skal opgive deres personlige oplysninger?”

Svar:

Jeg ser naturligvis gerne, at politiet har mulighed for at bruge lovgivningens muligheder for aflytning, teleobservation m.v. til at efterforske kriminalitet.

Det er derfor, vi flere gange har forbedret politiets muligheder herfor. Jeg er eksempelvis meget glad for, at vi sammen med aftalepartierne kunne gennemføre bandepakke IV ved lov nr. 665 af 11. juni 2024. Loven udvider bl.a. politiets muligheder for at foretage telefonaflytning uden krav om angivelse af et bestemt telefonnummer, men i stedet med angivelse af den konkrete person, der skal aflyttes.

Lov nr. 293 af 8. marts 2022 indførte retsplejelovens § 786 h. Bestemmelsen bemyndiger justitsministeren til efter forhandling med klima-, energi- og forsyningsministeren at fastsætte regler om udbyderes registrering, indberetning, verificering og opbevaring af nummeroplysningsdata og andre identifikationsoplysninger samt tilsyn hermed og oplysningspligt. Denne regel giver mulighed for at afskaffe anonyme taletidskort ved at pålægge teleudbyderne at registrere og indberette de kunder, der køber anonyme taletidskort.

Justitsministeriet bemærker dog, at afskaffelsen af anonyme taltidskort rummer forskellige vanskeligheder af både økonomisk og politifaglig art, der skal afvejes, før en afskaffelse af anonyme taletidskort kan gennemføres.

I forbindelse med tilblivelsen af lov nr. 291 af 8. marts 2022 udtalte brancheforeningen Telekommunikationsindustrien i Danmark således bl.a. følgende:

”Ny-registrering af taletidskort

Oprettelsen af kunder på taletidskort fungerer ikke som for andre mobilabonnementer. Taletidskort er ikke-aktiverede SIM-kort, som er distribueret ud til fysiske udsalgssteder (byggecentre, tankstationer, dagligvarebutikker, kiosker etc.).

Kunden skal desuden selv aktivere taletidskortet gennem online indtastning af kode eller lignende i det takseringssystem, udbyderen anvender til løbende at kontrollere taletidskortets saldo.

Der distribueres i Danmark flere hundredetusinde taletidskort om året på det fysiske marked. Distributionen sker endvidere fra anslået flere tusinde fysiske salgssteder som f.eks. butikker, tankstationer, kiosker m.m. De flere hundredetusinde kunder, der i kortere eller længere tid årligt anvender et taletidskort, fordeles sig hovedsageligt på ældre, unge og børn, europæere med arbejde i Danmark samt migranter og turister. Det er hele dette marked, der potentielt rammes med den foreslåede regulering, og et krav om ny-registrering vil for en række eksisterende udbydere af taletidskort medføre en ekstrem forretningsmæssig omvæltning og negativ økonomisk påvirkning.

Ny-registrering kræver ny systemudvikling

Hvis det fremadrettet skal være muligt for kunderne at registrere sig, kræver det, at operatørerne udvikler nye systemer, som kunderne via selvbetjening kan logge ind i, for at angive de krævede personlige oplysninger. For at taletidskort skal kunne sælges i fremtiden, kræves det videre, at systemerne automatisk kan lave et opslag i CPR-registeret for at verificere kunden.

Denne funktion er ikke udviklet i dag, og den kræver en grundlæggende omstilling af de eksisterende virksomheders forretningsgange. Dette kan umuligt nå at blive udviklet og implementeret til den 1. januar 2022. TI indstiller derfor, at et eventuelt krav om registrering af nye taletidskort tidligst træder i kraft 1. januar 2023.

TI skal i øvrigt bemærke, at danske udbydere af taletidskort har et tæt samarbejde med politiet og f.eks. altid kan oplyse, hvor et taletidskort er købt. Med udgangspunkt i erfaringer fra andre lande, er det TI's opfattelse, at tvungen CPR-registrering næppe får kriminelle borgere til i højere grad at lade sig registrere. Tværtimod vil det påtænkte krav snarere øge efterspørgslen på krypterede applikationer, som f.eks. Signal eller WhatsApp, eller eksempelvis taletidskort fra andre lande. Begge dele vil utvivlsomt vanskeliggøre politiets arbejde.

[...]

Verifikation af oplysninger for danske statsborgere

Med lovforslaget pålægges operatørerne at verificere nye brugere af taletidskort, inden tjenesten kan tages i brug. Det betyder, operatørerne skal være i stand til at foretage en online registrering og verificering af slutbrugere, der aktiverer deres

taletidskort. Dette krav og de omfattende omstillinger og systemudviklinger, det medfører, er således forbundet med betydelige omkostninger og udviklingstid for selskaberne, da systemerne skal kunne fungere automatisk, så kunden kan verificeres i realtid, da kunden således ikke må opnå adgang til tjenesten, før verificeringen er foretaget. I praksis vil det betyde, at kunden skal kunne tilgå en aktiveringsside via terminalen som taletidskortet er sat i for at aktivere kortet - altså opnå adgang til denne selvbetjeningsside før verificeringen er foretaget. Verificeringen bør kunne være mulig med oplysninger fra NemID/MitID.

TI indstiller, at det bør være muligt at kunne tilgå en selvbetjeningsside hos udbyderen inden verificeringen er foretaget, samt at det også gøres muligt for kunden at fremsende den krævede dokumentation for identiteten via SMS/MMS/mail direkte til udbyderen. Endelig bør det også forud for verificering være muligt for kunden at ringe til udbyders kundeservice for at kunne modtage vejledning herom.

Verifikation af oplysninger for udenlandske statsborgere

I lovbemærkningerne står det beskrevet, at verifikation af udenlandske statsborgere, kan foretages ved kontrol af billedlegitimation. Da taletidskort skal aktiveres online og virke med det samme, kan operatørerne dog ikke se, hvordan sådan en løsning skal kunne fungere i praksis. Der foretages fysisk salg af taletidskort, men ikke en fysisk aktivering. Taletidskort kan således sidestilles med eksempelvis salg af café/oplevelsesgavekort.

Skulle verifikationen ske manuelt ved, at sælgeren af et taletidskort gennemfører en særlig proces med kopiering og lagring eksempelvis et pas, onsite-hjælp til kunden med aktivering af kort m.m. ville dette kræve opkvalificering af salgspersonale hos de fornævnte tusindvis af butikker, tankstationer, kiosker m.m. Alene denne opgave er i praksis ikke mulig at gennemføre. TI er i øvrigt ikke bekendt ikke med online-registre, hvor udbyderne via en API kan kontrollere internationale pasnumre eller identitetskort. TI ser således ikke en løsning med verifikation af udenlandske statsborgere som gangbar, medmindre det kan foregå digitalt via selvbetjening, hvor den udenlandske bruger selv kan uploade den krævede dokumentation.

TI frygter derfor, at salget af taletidskort til udlændinge med dette lovforslag reelt bliver afskaffet, og at det fremadrettet ikke længere vil være muligt som udlænding at lande i lufthavnen, købe et taletidskort og ringe hjem.”

Høringssvaret findes sammen med de øvrige høringssvar som bilag 1 til lovforslag nr. L 93 som fremsat den 18. november 2021, jf. Retsudvalget 2021-22.

Afskaffelse af anonyme taletidskort vil således forudsætte en nærmere undersøgelse af de erhvervsøkonomiske konsekvenser for branchen. Afskaffelsen af anonyme taletidskort vil også kunne bevirke, at kriminelle i stedet vælger at bruge krypterede beskedtjenester, hvor politiet ikke har samme tekniske muligheder for at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden, som hvis der kommunikeres via telefon. Hertil kommer, at kriminelle relativt let ville kunne omgå et forbud mod anonyme taletidskort ved at lade taletidskortene indkøbe og registrere af stråmænd etc.

Justitsministeriet overvejer løbende spørgsmålet om afskaffelse af anonyme taletidskort, og de ovennævnte overvejelser indgår heri.

Jeg skal bemærke, at spørgsmålet om politiets muligheder for at foretage indgreb i kommunikationen på krypterede beskedtjenester og lignende i øvrigt er et selvstændigt problem, som er omfattet af kommissoriet for Justitsministeriets Strafferetsplejeudvalg, der aktuelt kigger på mulighederne for at modernisere retsplejelovens regler om tvangsindgreb, herunder indgreb i meddelelseshemmeligheden.